

Wstępna ocena projektu ustawy o ochronie wolności słowa w internetowych serwisach społecznościowych*

Krzysztof Izdebski, Fundacja ePaństwo ✉

Patryk Wachowiec, Forum Obywatelskiego Rozwoju ✉

Projekt *ustawy o ochronie wolności słowa w internetowych serwisach społecznościowych* zaprezentowano 15 stycznia 2021 roku na konferencji prasowej w siedzibie Ministerstwa Sprawiedliwości. Pomimo zwrócenia się z wnioskiem o udostępnienie projektu w trybie dostępu do informacji publicznej, do dnia publikacji tego komentarza jego treść nie została przekazana opinii publicznej.

Z kilku źródeł otrzymaliśmy projekt w wersji z dnia 22 stycznia 2021 roku. O jego wiarygodności może świadczyć fakt, że w przestrzeni publicznej pojawiały się ostatnio informacje o treści konkretnych przepisów. Pokrywają się z dokumentem, który nam przekazano, i który omawiamy. Obejmując swoją troską jakość debaty publicznej oraz jawność tworzenia prawa, udostępniamy omawiany projekt z krótkim komentarzem do wybranych rozwiązań.

Treść projektu dostępna jest na końcu opracowania. Wersja publikowana przez autorów nie posiada uzasadnienia i oceny skutków regulacji.

Cele projektu

Pomimo braku uzasadnienia, zasadnicze cele jakie realizować ma projekt wynikają z jego preambuły i pierwszych artykułów. W ocenie projektodawców propozycja ma wzmocnić rolę konstytucyjnej wolności słowa „w poszukiwaniu prawdy, funkcjonowaniu demokratycznego państwa, poszanowaniu zasady wolności wypowiedzi i godności człowieka”. Projekt ma także tworzyć warunki dla „wspierania wolności wypowiedzi”,

* Opracowanie na podstawie projektu z dnia 22 stycznia 2021 roku.

„zapewnienia prawa do prawdziwej informacji”, „poprawy stopnia ochrony wolności i praw człowieka” w mediach społecznościowych oraz przestrzegania przez media społecznościowe „wolności do wyrażania poglądów, pozyskiwania informacji, rozpowszechniania informacji, wyrażania przekonań religijnych, światopoglądowych i filozoficznych oraz wolności komunikowania się”.

Abstrahując od zasadności zamieszczenia preambuły – która w tego typu rozwiązaniach ma za zadanie raczej rozmyć intencje projektodawców, a nie wyrażać rzeczywisty cel uchwalenia ustawy¹ – trudno jest nie odnieść wrażenia, że podobnie jak pierwsze artykuły projektu jest ona wewnątrznie sprzeczna. Wolność słowa obejmuje zarówno wolność wyrażania prawdy, jak i nieprawdy. Doświadczenia pokazują, że stwierdzenia uznawane w danym okresie za prawdziwe mogą okazać się w przyszłości nieprawdą i *vice versa*. Jest to szczególnie widoczne w przypadku badań naukowych. Stąd cel polegający na ochronie wolności słowa w zestawieniu z dążeniem do zapewnienia „prawa do prawdziwej informacji” wydaje się ukazywać rzeczywiste zamiary projektodawców. Wynika z nich, że indywidualną *wolność* słowa autorzy projektu odczytują jako zbiorowe *prawo* do wypowiedzi. W takim układzie państwo staje się swego rodzaju moderatorem debaty w internecie i jedynie od oceny piastunów organów władzy zależeć będzie mogło, która wypowiedź znajdzie aprobatę, a która nie.

Co do zasady nie jest rolą państwa ingerencja w treść debaty publicznej. Instrumenty prawne odnoszące się do wolności słowa powinny być kształtowane w taki sposób, aby działania organów władzy były jak najmniej inwazyjne. Każdy przejaw takiej ingerencji powinien odpowiadać stopniu naruszenia dóbr konkretnej osoby. Wobec tego rozwiązanie przewidujące objęcie przez państwo „troską” zbiorowego prawa do prawdy lub wolności od dezinformacji wydaje się być niecelowe z punktu widzenia wolności słowa. Ma to szczególne znaczenie w kontekście debaty publicznej w internecie, gdyż jej uczestnicy w sposób dość nieskrępowany mają możliwość skomentowania danej wypowiedzi i wykazania jej nieprawdziwości. Miarą dojrzałości społeczeństwa jest bowiem również to, w jaki sposób uczestnicy debaty publicznej sami dbają o jej jakość.

Ponadto, nie wydaje się, by autorzy projektu dokonali przeglądu istniejących instrumentów odnoszących się do wolności słowa (wynikających z m.in. prawa cywilnego, karnego czy wyborczego) pod kątem ich skuteczności.

¹ Por. treść preambuły do ustawy z dnia 20 grudnia 2019 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2020 r. poz. 190), określanej jako „ustawa kagańcowa”.

Zakres projektu

Komentowany projekt obejmuje następujące zagadnienia:

- utworzenie Rady Wolności Słowa i określenie zasad postępowania przed tym organem;
- nałożenie na operatorów mediów społecznościowych obowiązków dotyczących m.in. utworzenia wewnętrznych postępowań kontrolnych czy ustanowienia pełnomocnika do kontaktu w kraju;
- wprowadzenie administracyjnych kar pieniężnych za naruszenie obowiązków nałożonych na operatorów mediów społecznościowych;
- określenie zasad postępowania w przypadku publikacji treści o charakterze przestępnym;
- doprecyzowanie zasad składania oświadczeń w razie naruszenia dóbr osobistych;
- wprowadzenie zasad postępowania o ochronę dóbr osobistych przeciwko osobom o nieustalonej tożsamości (tzw. „ślepy pozew”);
- doprecyzowanie zasad publikacji w prasie oświadczeń w razie naruszenia dóbr osobistych;
- nałożenie na usługodawców świadczących usługi drogą elektroniczną obowiązku przechowywania niektórych danych dotyczących korzystania z nich przez usługobiorców;
- wprowadzenie możliwości zakazania rozpowszechniania treści opublikowanych w mediach społecznościowych w tzw. „trybie wyborczym”.

Ocena wybranych rozwiązań zawartych w projekcie

1. Projekt dotyczyć ma wprawdzie „internetowych serwisów społecznościowych”, które „umożliwiają udostępnianie przez użytkowników dowolnych treści innym użytkownikom lub ogółowi”, jednak taka definicja obejmuje w rzeczywistości wszystkie serwisy przewidujące np. możliwość skomentowania artykułu, tzw. „księgi gości”. Nie jest jasne czy treści udostępniane przez użytkowników mają mieć charakter trwały – jeśli nie, to nic nie stoi na przeszkodzie stosowania przepisów projektu np. do czatów internetowych.
2. Projekt ogranicza zakres „internetowych serwisów społecznościowych” jedynie do takich, z których „korzysta w kraju co najmniej milion zarejestrowanych użytkowników”. W praktyce organy państwa, jak i sami usługodawcy mogą mieć problemy z ustaleniem liczby użytkowników z Polski, biorąc pod uwagę coraz bardziej powszechne korzystanie z usług VPN. Podobnie, nie jest oczywiste, jak należy traktować użytkowników przemieszczających się z lub do Polski.

3. Propozycja zawiera definicję „dezinformacji” rozumianej jako „fałszywa lub wprowadzająca w błąd informacja, wytworzona, zaprezentowana i rozpowszechniona dla zysku lub naruszenia interesu publicznego” i zrównuje ją z innymi „treściami o charakterze bezprawnym”, jakimi są „treści naruszające dobra osobiste”, „treści o charakterze przestępnym” oraz „treści, które naruszają dobre obyczaje”. Zarówno objęcie zakresem projektu treści uznawanych za „dezinformację”, jak i „naruszających dobre obyczaje” tworzy rzeczywiste ryzyko dla zapewnienia wolności słowa. Terminy te albo nie są zdefiniowane, albo odwołują się do nieostrych pojęć, takich jak przesłanka „wprowadzająca w błąd informacja”. Może to rodzić obawy, że zamysłem projektodawców może być zapewnienie ochrony prawnej tylko tym treściom, które mieszczą się w aksjologii władzy.
4. Zwrócić należy również uwagę na zawartą w słowniczku definicję czynu treści o charakterze przestępnym. Rozumie się przez to treści, które pochwalają lub nawołują do popełnienia czynów zabronionych, określonych w artykułach: 117–119, 127–130, 133, 134–135, 137, 140, 148–150, 189–189a, 190a, 194–204, 222–224a, 249–251, 255–258, 343 Kodeksu karnego. Wątpliwości może budzić zasadność ich wyboru. Nie wymieniono np. przestępstwa określonego w art. 191a tego aktu odnoszącego się do utrwalenia wizerunku nagiej osoby przy użyciu podstępu, które stanowi jedno z częściej występujących tzw. przestępstw internetowych.
5. Kandydaci na Przewodniczącego i członków Rady Wolności Słowa (Rada) mają być wybierani przez Sejm większością 3/5 głosów, a w razie jej niezyskania – zwykłą większością głosów. Jest to mechanizm analogiczny do wyboru członków obecnej Krajowej Rady Sądownictwa. W przypadku niezyskania szerokiego poparcia, większość rządząca i tak będzie w stanie wybrać takich członków, jakich uważa za właściwych.
6. Nie jest do końca jasne, dlaczego kandydat na członka Rady powinien legitymować się niezbędną wiedzą w zakresie językoznawstwa lub nowych technologii, o ile nie posiada wyższego wykształcenia prawniczego. Ocenę tej wiedzy będzie podejmował wyłącznie Sejm w ramach głosowania nad kandydaturami.
7. Projekt przewiduje możliwość delegowania uprawnień Przewodniczącego Rady do załatwiania określonych spraw pracownikom Urzędu Komunikacji Elektronicznej (UKE). Urząd ma również zapewniać obsługę merytoryczną, administracyjną i biurową Rady. Z uwagi na krótki okres postępowania i spodziewany zalew spraw (tylko w kilku miesiącach 2019 roku za pośrednictwem

realizowanej przez resort cyfryzacji i NASK usługi pomagającej odwołać się od blokady treści na Facebook-u, złożono 750 wniosków), w praktyce może to oznaczać, że rzeczywistym autorem rozstrzygnięć w postępowaniach przed Radą będą urzędnicy z UKE. A z pewnością to na nich spoczywał będzie obowiązek zajmowania się sprawami rozpoznawanymi przez Radę.

8. Przyznanie kompetencji Prezesowi UKE do określenia regulaminu działania Rady, bez wskazania szczegółowych kwestii, jakie powinny się w nim znaleźć, grozi uzależnieniem Rady od tego organu.
9. Trudno doszukać się merytorycznych podstaw do tego, aby to Minister Sprawiedliwości posiadał kompetencję do wydania rozporządzeń wykonawczych do ustawy. Dział administracji rządowej „Sprawiedliwość” nie obejmuje kwestii poruszanych w projekcie.
10. W postępowaniu przed Radą stronami są wyłącznie użytkownik, któremu ograniczono dostęp do treści lub profilu oraz usługodawca. Projekt nie przewiduje możliwości występowania w postępowaniu m.in. osoby, która była adresatem treści uznawanych przez projektodawców za mające charakter bezprawny.
11. Projektodawcy przewidują uproszczone zasady postępowania przed Radą – zapewne z uwagi na przewidywalną liczbę spraw, jakie mają do niej trafiać. Jednakże trudno jest doszukać się argumentów przeciwko zapewnieniu pełnych zasad postępowania administracyjnego, biorąc pod uwagę wagę wolności słowa. Obecna propozycja wydaje się nieproporcjonalna i nie uwzględnia testu ważenia wartości.
12. Autorzy projektu proponują, aby usługodawca nie mógł ponownie ograniczyć dostępu do treści, które były przedmiotem badania przed Radą. Rozwiązanie to nie uwzględnia ewentualnych nowych okoliczności, które mogłyby potwierdzić bezprawność takich treści po przeprowadzeniu postępowania.
13. Wśród przesłanek, które Rada powinna uwzględnić w toku wymierzania administracyjnej kary pieniężnej na usługodawcę lub jego przedstawiciela w kraju znajdują się m.in. „wpływ zaniechania usługodawcy na rozmiar powstałej dezinformacji” lub „stopień naruszenia interesu publicznego”. Jak wskazywano wyżej, są to kryteria niedookreślone, co tworzy ryzyko zarówno dla wolności słowa, jak i wolności gospodarczej, z której korzystają usługodawcy.
14. Projekt przewiduje kompetencję dla prokuratora do natychmiastowego nakazania usługodawcy zablokowania danej treści o charakterze przestępnym, jeśli

„dalszy dostęp do tej publikacji stwarza niebezpieczeństwo wyrządzenia znacznej szkody lub spowodowania trudnych do odwrócenia skutków”. Podobnie, jak w poprzednio opisywanych przypadkach, są to kryteria niejasne i pozostawione do uznania prokuratora. Co więcej, prokuratura staje się ważnym organem mającym wpływ na debatę publiczną. Jest to szczególnie niepożądane w sytuacji, w której Prokurator Generalny – uprawniony do wydawania wiążących poleceń służbowych innym prokuratorom – jest zarazem Ministrem Sprawiedliwości, posłem i szefem partii politycznej.

15. Autorzy projektu proponują wprowadzenie przepisów zobowiązujących redaktora naczelnego do nieodpłatnej publikacji oświadczenia osoby, która dopuściła się naruszenia dóbr osobistych w materiale prasowym. Taki mechanizm, w założeniu nie powodujący uszczerbku w majątku naruszającego dobra osobiste, może nie spełniać prewencyjnej funkcji dochodzenia roszczeń z tytułu naruszenia dóbr osobistych, gdyż ułatwiać on będzie – relatywnie niewielkim kosztem – dopuszczenie się ponownych naruszeń. Zgadzamy się jednak, że powinno się dookreślić limity zasądzanych kosztów, tak aby konieczność przeprosin nie była związana ze znaczącym pogorszeniem się stanu majątkowego pozwanego lub jego bliskich.
16. Projekt nakłada obowiązek na usługodawców świadczących usługi drogą elektroniczną przechowywania przez 12 miesięcy danych osobowych usługobiorców oraz danych charakteryzujących sposób korzystania przez nich z tej usługi (dane eksploatacyjne), w tym datę, godzinę i sekundę każdorazowego połączenia, węzeł wyjścia (tzw. *exit node*) oraz „inne w zależności od zastosowanych technologii”. Rozwiązanie takie może budzić wątpliwości z punktu widzenia zasad celowości, ograniczenia przechowywania oraz minimalizacji przetwarzania danych osobowych.

U S T A W A

z dnia <data wydania aktu> r.

o ochronie wolności słowa w internetowych serwisach społecznościowych¹

Uznając szczególną wartość konstytucyjną wolności słowa, w celu wzmocnienia jej roli w poszukiwaniu prawdy, funkcjonowaniu demokratycznego państwa, poszanowaniu zasady wolności wypowiedzi i godności człowieka, uchwała się niniejszą ustawę.

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. Celem ustawy jest stworzenie warunków dla:

- 1) wspierania wolności wypowiedzi;
- 2) zapewnienia prawa do prawdziwej informacji;
- 3) poprawy stopnia ochrony wolności i praw człowieka w udostępnianych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej internetowych serwisach społecznościowych, posiadających co najmniej milion zarejestrowanych użytkowników;
- 4) przestrzegania przez internetowe serwisy społecznościowe wolności do wyrażania poglądów, pozyskiwania informacji, rozpowszechniania informacji, wyrażania przekonań religijnych, światopoglądowych i filozoficznych oraz wolności komunikowania się.

Art. 2. Ustawa określa:

- 1) zasady kontroli działalności polegającej na świadczeniu usług drogą elektroniczną w rozumieniu ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną (Dz. U. z 2020 r. poz. 344) za pośrednictwem internetowych serwisów społecznościowych, posiadających co najmniej milion zarejestrowanych użytkowników w zakresie umożliwiającym zagwarantowanie ich użytkownikom przez organy władzy publicznej prawa do wolności wypowiedzi oraz dostępu do prawdziwej informacji;

¹ Niniejszą ustawą zmienia się: ustawę z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny, ustawę z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego, ustawę z dnia 31 lipca 1981 r. o wynagrodzeniu osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe, ustawę z dnia 26 stycznia 1984 r. – Prawo prasowe, ustawę z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną, ustawę z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne, ustawę z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, ustawę z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy

- 2) zasady odpowiedzialności usługodawcy za udostępnianie za pośrednictwem internetowych serwisów społecznościowych treści o charakterze bezprawnym;
- 3) obowiązki usługodawców w zakresie gwarantowania prawa do wolności wypowiedzi i dostępu do prawdziwej informacji;
- 4) zasady prowadzenia przez usługodawców wewnętrznych postępowań kontrolnych w przedmiocie reklamacji użytkowników na treści sprzeczne z prawem i dobrymi obyczajami lub naruszające prawo do wolności wypowiedzi albo do dostępu do prawdziwej informacji;
- 5) postępowanie przed organami administracji publicznej oraz postępowanie sądowe w przypadku ograniczenia dostępu do usługi elektronicznej świadczonej za pośrednictwem internetowego serwisu społecznościowego.

Art. 3. Ilekroć w ustawie jest mowa o:

- 1) internetowym serwisie społecznościowym – rozumie się przez to usługę świadczoną drogą elektroniczną w rozumieniu ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną, która umożliwia udostępnianie przez użytkowników dowolnych treści innym użytkownikom lub ogółowi, z której korzysta w kraju co najmniej milion zarejestrowanych użytkowników;
- 2) usługodawcy – rozumie się przez to dostawcę usług internetowych serwisów społecznościowych, polegających na przechowywaniu w internetowym serwisie społecznościowym informacji dostarczanych przez użytkownika na jego wniosek, posiadającego co najmniej milion zarejestrowanych użytkowników;
- 3) przedstawicieli w kraju – rozumie się przez to osobę fizyczną lub osobę prawną posiadającą miejsce zamieszkania lub siedzibę na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej, uprawnioną do wyłącznej reprezentacji usługodawcy na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej oraz do prowadzenia w jego imieniu wewnętrznych postępowań kontrolnych;
- 4) użytkownika – rozumie się przez to usługobiorcę w rozumieniu art. 2 pkt 7 ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną oraz osobę fizyczną, osobę prawną albo jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, która korzysta z internetowego serwisu społecznościowego, nawet w przypadku niezakończenia profilu użytkownika;
- 5) profilu użytkownika – rozumie się przez to zbiór ustawień środowiska pracy użytkownika internetowego serwisu społecznościowego;

- 6) dezinformacji – rozumie się przez to fałszywą lub wprowadzającą w błąd informację, wytworzoną, zaprezentowaną i rozpowszechnioną dla zysku lub naruszenia interesu publicznego;
- 7) treści o charakterze przestępnym – rozumie się przez to treści, które pochwalają lub nawołują do popełnienia czynów zabronionych, określonych w artykułach: 117–119, 127–130, 133, 134–135, 137, 140, 148–150, 189–189a, 190a, 194–204, 222–224a, 249–251, 255–258, 343 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2020 r. poz. 1444 i 1517) lub realizują znamiona czynu zabronionego;
- 8) treści o charakterze bezprawnym – rozumie się przez to treści naruszające dobra osobiste, dezinformację, treści o charakterze przestępnym, a także treści, które naruszają dobre obyczaje w szczególności rozpowszechniają lub pochwalają przemoc, cierpienie lub poniżenie;
- 9) ograniczeniu dostępu do treści – rozumie się przez to wszelkie działania i zaniechania, mające na celu jakiegokolwiek formy ograniczenia dostępu do treści zamieszczanych w internetowym serwisie społecznościowym, w tym usunięcie treści umieszczonej przez użytkownika, która nie jest treścią o charakterze bezprawnym oraz ograniczenie dostępu do treści poprzez stosowane przez usługodawcę algorytmy lub oznaczenia wskazujące na możliwe naruszenia w opublikowanej treści;
- 10) ograniczeniu dostępu do profilu użytkownika – rozumie się przez to usunięcie lub uniemożliwienie dostępu do profilu użytkownika, ograniczenie lub uniemożliwienie udostępniania treści na profilu użytkownika innym użytkownikom, w tym poprzez stosowane przez usługodawcę algorytmy ograniczające wyświetlanie treści udostępnianych przez użytkownika lub oznaczenia wskazujące na możliwe naruszenia w opublikowanej treści;
- 11) Prezesie UKE – rozumie się przez to Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej.

Rozdział 2

Rada Wolności Słowa

Art. 4. Rada Wolności Słowa, zwana dalej „Rada”, jest organem administracji publicznej stojącym na straży przestrzegania przez internetowe serwisy społecznościowe wolności do wyrażania poglądów, pozyskiwania informacji, rozpowszechniania informacji, wyrażania przekonań religijnych, światopoglądowych i filozoficznych oraz wolności komunikowania się.

Art. 5. Rada przetwarza wszelkie informacje niezbędne do realizacji jej ustawowych zadań, w tym dane osobowe, o których mowa w art. 9 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu

Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119 z 04.05.2016, str. 1, z późn. zm.).

Art. 6. 1. W skład Rady wchodzi Przewodniczący w randze sekretarza stanu oraz 4 członków.

2. W skład Rady może zostać powołana osoba, która:

- 1) ma wyłącznie obywatelstwo polskie i korzysta z pełni praw publicznych;
- 2) posiada pełną zdolność do czynności prawnych;
- 3) nie była prawomocnie skazana za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe;
- 4) w okresie od dnia 22 lipca 1944 r. do dnia 31 lipca 1990 r. nie pracowała i nie służyła w organach bezpieczeństwa państwa w rozumieniu art. 2 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944–1990 oraz treści tych dokumentów (Dz. U. z 2020 r. poz. 2141) oraz nie współpracowała z tymi organami;
- 5) cieszy się nieposzlakowaną opinią;
- 6) posiada wyższe wykształcenie prawnicze lub niezbędną wiedzę w zakresie językoznawstwa lub nowych technologii.

3. W skład Rady nie może wchodzić poseł, senator, poseł do Parlamentu Europejskiego, a także radny, wójt (burmistrz, prezydent miasta), zastępca wójta (burmistrza, prezydenta miasta), sekretarz gminy, skarbnik gminy, członek zarządu powiatu, sekretarz powiatu, skarbnik powiatu, członek zarządu województwa, skarbnik województwa oraz sekretarz województwa.

Art. 7. 1. Kadencja Rady trwa 6 lat.

2. Przewodniczącego powołuje Sejm Rzeczypospolitej Polskiej większością 3/5 głosów w obecności co najmniej połowy ustawowej liczby posłów. Jeśli w pierwszym głosowaniu dotyczącym powołania Przewodniczącego żaden z kandydatów nie uzyskał większości 3/5 głosów głosowanie przeprowadza się ponownie, przy czym Sejm Rzeczypospolitej Polskiej powołuje Przewodniczącego zwykłą większością głosów.

3. Członków Rady powołuje Sejm Rzeczypospolitej Polskiej większością 3/5 głosów w obecności co najmniej połowy ustawowej liczby posłów.

4. Głosowanie w sprawie powołania członków Rady przeprowadza się odrębnie dla każdego z czterech powołań, przy czym jeżeli w pierwszym głosowaniu dotyczącym powołania poszczególnych członków Rady:

- 1) kandydat na członka Rady nie uzyskał większości 3/5 głosów albo
- 2) zgłoszono więcej niż jednego kandydata na członka Rady, a żaden z kandydatów nie uzyskał większości 3/5 głosów

– głosowanie przeprowadza się ponownie, przy czym Sejm Rzeczypospolitej Polskiej powołuje członka Rady zwykłą większością głosów.

5. Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej najpóźniej na 2 miesiące przed końcem kadencji Rady obwieszcza o możliwości składania przez kandydatów zgłoszeń o powołanie do Rady.

6. Kandydat na członka Rady wraz ze zgłoszeniem składa oświadczenie o spełnianiu wymagań, o których mowa w art. 6 ust. 2 pkt 1–3, a w przypadku osób urodzonych przed dniem 1 sierpnia 1972 r. – także oświadczenie, o którym mowa w art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944–1990 oraz treści tych dokumentów, albo informację, o której mowa w art. 7 ust. 3a tej ustawy.

7. Członek Rady może być wybierany na kolejne 6-letnie kadencje.

8. Członkostwo w Radzie przed upływem kadencji Rady wygasa z dniem:

- 1) śmierci lub trwałej utraty zdolności do wykonywania czynności członka Rady;
- 2) prawomocnego skazania członka Rady za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe,
- 3) utraty obywatelstwo polskiego lub nabycia obywatelstwa państwa obcego,
- 4) utraty pełni praw publicznych.

9. Członkostwo w Radzie wygasa także z upływem 30 dni od dnia złożenia rezygnacji. Oświadczenie o rezygnacji członek Rady składa Przewodniczącemu, a następnie Przewodniczący przedkłada je Radzie.

10. Wygaśnięcie członkostwa w Radzie z przyczyn określonych w ust. 8 niezwłocznie stwierdza postanowieniem Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej.

11. W przypadku wygaśnięcia członkostwa w Radzie powołuje się nowego członka Rady na okres, jaki pozostaje do dnia upływu trwającej kadencji Rady.

12. Członkowie Rady po zakończeniu jej kadencji pełnią swoje funkcje do czasu powołania nowej Rady.

Art. 8. 1. Przewodniczący Rady kieruje jej pracami, reprezentuje ją na zewnątrz oraz wykonuje inne czynności przewidziane w ustawie oraz w regulaminie działania Rady.

2. Rada może, na wniosek Przewodniczącego Rady, powołać ze swojego grona jednego zastępcę Przewodniczącego.

3. Przewodniczący Rady może upoważnić członka Rady do wykonywania niektórych czynności Przewodniczącego Rady.

Art. 9. 1. Do członków Rady stosuje się przepisy ustawy z dnia 31 lipca 1981 r. o wynagrodzeniu osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe (Dz. U. z 2020 r. poz. 1637), z wyjątkiem art. 4 ust. 2 tej ustawy.

2. Członków Rady w zakresie ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego traktuje się jak pracowników.

3. Płatnikiem składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne za członków Rady jest Urząd Komunikacji Elektronicznej.

4. Obsługę merytoryczną, administracyjną i biurową Rady zapewnia Urząd Komunikacji Elektronicznej. Przewodniczący Rady może upoważniać pracownika urzędu do załatwiania określonych spraw w jego imieniu, w szczególności do poświadczania odpisów dokumentów za zgodność z oryginałem na potrzeby prowadzonych postępowań.

5. Finansowanie Rady następuje z budżetu państwa z części 76 – Urząd Komunikacji Elektronicznej.

6. Prezes UKE określa regulamin działania Rady w drodze zarządzenia.

Art. 10. 1. O wyłączeniu członków Rady od udziału w postępowaniu w sprawie postanawia Przewodniczący Rady, na wniosek strony, członka Rady albo z urzędu.

2. O wyłączeniu Przewodniczącego Rady od udziału w postępowaniu w sprawie postanawia Rada, wydając postanowienie bez udziału Przewodniczącego Rady, na wniosek strony, Przewodniczącego lub członka Rady albo z urzędu.

3. Tożsamość okoliczności dotyczących Przewodniczącego Rady z okolicznościami dotyczącymi członków Rady nie sprzeciwia się ich udziałowi w wydaniu postanowień, o których mowa w ust. 1–2.

Art. 11. 1. Rada obraduje na posiedzeniach niejawnych.

2. Posiedzenia Rady mogą odbywać się za pomocą środków porozumiewania się na odległość, zapewniających jednoczesną transmisję wizji i dźwięku.

Art. 12. 1. Rada wydaje decyzje i postanowienia oraz podejmuje uchwały w sprawach organizacyjnych.

2. Przewodniczący Rady może wydawać zarządzenia.

Art. 13. 1. Rada wydaje decyzje i postanowienia oraz podejmuje uchwały, większością głosów, w głosowaniu jawnym, w obecności co najmniej 3 członków, w tym Przewodniczącego Rady.

2. W razie równej liczby głosów rozstrzyga głos Przewodniczącego Rady.

3. Decyzje, postanowienia oraz uchwały, podpisuje Przewodniczący Rady.

4. Decyzje oraz postanowienia Rady są ostateczne.

Rozdział 3

Obowiązki usługodawców

Art. 14. Usługodawca wykonuje obowiązki określone w ustawie.

Art. 15. 1. Usługodawca, który otrzymuje w roku kalendarzowym ponad 100 reklamacji użytkowników dotyczących rozpowszechniania dostępu treści o charakterze bezprawnym, ograniczenia dostępu do treści lub ograniczenia dostępu do profilu użytkownika, zobowiązany jest do sporządzania co pół roku sprawozdania w języku polskim dotyczącego sposobu rozstrzygnięcia tych reklamacji i do publikowania go w internetowym serwisie społecznościowym najpóźniej w terminie jednego miesiąca od zakończenia danego półrocza.

2. Sprawozdania opublikowane w internetowym serwisie społecznościowym muszą być wyraźnie widoczne, bezpośrednio i stale dostępne.

3. Usługodawca występuje do Prezesa UKE z wnioskiem o opublikowanie w Dzienniku Urzędowym Urzędu Komunikacji Elektronicznej sprawozdania, o którym mowa w ust. 1, najpóźniej w terminie jednego miesiąca od zakończenia danego półrocza. Prezes UKE niezwłocznie ogłasza w Dzienniku Urzędowym Urzędu Komunikacji Elektronicznej komunikat zawierający sprawozdanie, o którym mowa w ust. 1.

4. Minister Sprawiedliwości, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw informatyzacji, określi, w drodze rozporządzenia, wzór sprawozdania dotyczącego sposobu rozstrzygnięcia przez usługodawcę reklamacji użytkowników dotyczących rozpowszechniania dostępu treści o charakterze bezprawnym, ograniczenia dostępu do treści lub ograniczenia dostępu do profilu użytkownika, mając na uwadze zakres informacji, których umieszczenie w sprawozdaniach jest niezbędne, a także czytelność oraz kompletność sprawozdań.

Art. 16. 1. Usługodawca ma obowiązek ustanowić co najmniej jednego, nie więcej jednak niż trzech przedstawicieli w kraju.

2. Do zadań przedstawiciela w kraju należy w szczególności:

- 1) reprezentowanie usługodawcy we wszystkich czynnościach sądowych i pozasądowych;
- 2) rozpatrywanie reklamacji w wewnętrznym postępowaniu kontrolnym, o którym mowa w rozdziale 4;
- 3) udzielanie odpowiedzi i wszelkich informacji instytucjom i organom w związku z prowadzonymi postępowaniami;
- 4) uczestniczenie w organizowanych przez Prezesa UKE szkoleniach w przedmiocie aktualnego stanu prawnego dotyczącego reklamacji rozpatrywanych w wewnętrznym postępowaniu kontrolnym.

3. Usługodawca ma obowiązek niezwłocznego poinformowania Prezesa UKE o ustanowieniu przedstawiciela w kraju lub jego zmianie oraz podania jego danych, w tym adresu elektronicznego oraz adresu do doręczeń. W przypadku gdy przedstawicielem w kraju jest osoba prawna, usługodawca podaje dane osób fizycznych uprawnionych do wykonywania czynności w imieniu tej osoby prawnej.

4. Usługodawca ma obowiązek niezwłocznego poinformowania Prezesa UKE o każdej zmianie danych, o których mowa w ust. 3.

5. Usługodawca ma obowiązek opublikowania w internetowym serwisie społecznościowym w sposób wyraźnie widoczny, bezpośrednio i stale dostępny:

- 1) pełnych danych przedstawiciela w kraju, w tym adresu elektronicznego oraz adresu do doręczeń, a w przypadku gdy przedstawicielem w kraju jest osoba prawna, również dane osób fizycznych uprawnionych do wykonywania czynności w imieniu tej osoby prawnej;
- 2) pełnych danych usługodawcy, w tym dokładnej nazwy przedsiębiorcy prowadzącego internetowy serwis społecznościowy bądź jego imienia i nazwiska, adresu rejestrowego bądź adresu zamieszkania, adresu do doręczeń, danych rejestrowych oraz adresu poczty elektronicznej.

6. Jeżeli ustanowiono kilku przedstawicieli w kraju, doręcza się pisma tylko jednemu przedstawicielowi w kraju.

7. Usługodawca nie może powoływać się wobec osób trzecich działających w dobrej wierze, organów administracji publicznej, sądów i prokuratur na zmianę przedstawiciela w kraju, jeżeli zmiana ta nie została zgłoszona Prezesowi UKE i opublikowana w internetowym serwisie społecznościowym. Zmiana przedstawiciela w kraju w toku postępowania przed organami

administracji publicznej, sądami i prokuraturami odnosi skutek prawny z chwilą zawiadomienia o tym.

Art. 17. 1. Osobom, prowadzącym wewnętrzne postępowanie kontrolne, usługodawca zapewnia regularnie, co najmniej co pół roku szkolenia w języku polskim.

2. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki organizacji i trybu odbywania szkolenia oraz zakres programowy szkolenia, mając na względzie konieczność zapewnienia odpowiednio wysokiego poziomu przygotowania do wykonywania czynności w ramach wewnętrznego postępowania kontrolnego.

Art. 18. 1. W sprawach nieuregulowanych w zakresie przechowywania oraz udostępniania danych stosuje się przepisy ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną.

2. W przypadku zaprzestania prowadzenia działalności przez usługodawcę, ma on obowiązek przekazania Prezesowi UKE danych, o których mowa w art. 18 ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną, do dalszego przechowywania, udostępniania oraz ochrony.

Rozdział 4

Wewnętrzne postępowanie kontrolne

Art. 19. 1. Usługodawca jest obowiązany ustanowić w języku polskim skuteczne i zrozumiałe wewnętrzne postępowanie kontrolne w sprawach, których przedmiotem są reklamacje użytkowników w zakresie:

- 1) ograniczenia dostępu do treści;
- 2) ograniczenia dostępu do profilu użytkownika;
- 3) rozpowszechniania treści o charakterze bezprawnym.

2. Usługodawca ma obowiązek zamieszczenia w internetowym serwisie społecznościowym w języku polskim dostępny dla wszystkich użytkowników regulamin internetowego serwisu społecznościowego, który zawiera również zasady prowadzenia wewnętrznego postępowania kontrolnego. Regulamin nie może być sprzeczny z przepisami powszechnie obowiązującego prawa.

3. Usługodawca ma obowiązek zapewnienia przesyłania reklamacji w wewnętrznym postępowaniu kontrolnym w sposób wyraźnie widoczny, bezpośrednio i stale dostępny.

Art. 20. 1. Przedstawiciel w kraju niezwłocznie przesyła za pośrednictwem wskazanego w reklamacji adresu poczty elektronicznej potwierdzenie otrzymania wniesionej reklamacji.

2. Przedstawiciel w kraju rozpatruje reklamację użytkownika i informuje go na wskazany adres poczty elektronicznej o sposobie rozpatrzenia, w terminie 48 godzin od wniesienia reklamacji.

3. W przypadku uwzględnienia reklamacji usługodawca:

- 1) przywraca ograniczony dostęp do treści, albo
- 2) przywraca ograniczony dostęp do profilu użytkownika, albo
- 3) uniemożliwia rozpowszechnianie treści o charakterze bezprawnym.

4. Informacja o sposobie rozpatrzenia reklamacji powinna zawierać przyczyny rozstrzygnięcia, wskazujące w szczególności podstawy prawne z odwołaniem się do regulaminu internetowego serwisu społecznościowego oraz podstawy faktyczne rozstrzygnięcia z uzasadnieniem. Informacja zawiera również pouczenie o możliwości wniesienia skargi do Rady, terminie i sposobie wniesienia skargi.

5. W przypadku nieuwzględnienia reklamacji, o której mowa w art. 19 ust. 1 pkt 3, usługodawca informuje użytkownika o możliwości dochodzenia roszczeń na drodze postępowania cywilnego oraz możliwości zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa.

Art. 21. Nadzór nad wewnętrznym postępowaniem kontrolnym sprawuje Prezes UKE.

Rozdział 5

Postępowanie przed Radą

Art. 22. 1. Użytkownik niezadowolony ze sposobu rozpatrzenia w wewnętrznym postępowaniu kontrolnym reklamacji, o której mowa w art. 19 ust. 1 pkt 1 i 2, może wnieść skargę do Rady w terminie 7 dni od otrzymania informacji o sposobie rozpatrzenia reklamacji.

2. Użytkownik wnosi skargę do Rady wraz z informacją o sposobie rozpatrzenia reklamacji oraz potwierdzeniem otrzymania wniesionej reklamacji w formie dokumentu elektronicznego za pośrednictwem elektronicznej platformy usług administracji publicznej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. z 2020 r. poz. 346, 568, 695, 1517 i 2320). Skarga powinna zostać podpisana przez stronę albo jej przedstawiciela ustawowego lub pełnomocnika kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym.

3. Po bezskutecznym upływie terminu do rozpatrzenia reklamacji w wewnętrznym postępowaniu kontrolnym, użytkownik może wnieść skargę, o której mowa w ust. 1, nie załączając do niej informacji o sposobie rozpatrzenia reklamacji.

4. Skarga zawiera:

- 1) imię i nazwisko lub nazwę wnoszącego skargę oraz jego przedstawiciela ustawowego lub pełnomocnika, jeśli został ustanowiony;
- 2) oznaczenie usługodawcy i przedstawiciela w kraju;
- 3) opis naruszenia;
- 4) wskazanie żądania.

Art. 23. 1. Stronami postępowania przed Radą są:

- 1) użytkownik, któremu ograniczono dostęp do treści, albo
- 2) użytkownik, któremu ograniczono dostęp do profilu użytkownika;
- 3) usługodawca.

2. W postępowaniu przed Radą usługodawca podejmuje działania przez przedstawiciela w kraju.

Art. 24. Rada niezwłocznie zawiadamia przedstawiciela w kraju o wniesionej przez użytkownika skardze. Przedstawiciel w kraju przekazuje Radzie materiały zgromadzone w wewnętrznym postępowaniu kontrolnym w terminie 24 godzin od zawiadomienia o wniesionej przez użytkownika skardze.

Art. 25. 1. W wyniku przeprowadzonego postępowania Rada wydaje decyzję, w której:

- 1) nakazuje przywrócenie ograniczonego dostępu do treści lub ograniczonego dostępu do profilu użytkownika jeżeli stwierdzi, że treść lub profil użytkownika, do których ograniczono dostęp, nie stanowią treści o charakterze bezprawnym albo
- 2) odmawia przywrócenia ograniczonego dostępu do treści lub ograniczonego dostępu do profilu użytkownika jeżeli stwierdzi, że treść lub profil użytkownika, do których ograniczono dostęp stanowią treści o charakterze bezprawnym.

2. Rada wydaje decyzję w terminie 7 dni od dnia wpływu skargi.

Art. 26. 1. Postępowanie dowodowe przed Radą ograniczone jest do dowodów przekazanych przez użytkownika wraz ze skargą, dowodów przekazanych przez przedstawiciela w kraju oraz dowodów możliwych do ustalenia na podstawie danych, którymi dysponuje Rada. Rada nie przeprowadza dowodów z zeznań świadków, przesłuchania stron, opinii biegłych oraz oględzin.

2. Użytkownik zobowiązany jest przedstawić wszystkie dowody najpóźniej wraz z wniesieniem skargi, pod rygorem utraty prawa do ich powoływania w toku dalszego postępowania. Dowody zgłoszone z naruszeniem tego obowiązku podlegają pominięciu, chyba że strona uprawdopodobni, iż ich powołanie w skardze nie było możliwe.

3. Rada pomija dowody, które prowadziłyby do przedłużenia postępowania.

Art. 27. Uzasadnienie decyzji wydanej w postępowaniu przed Radą może ograniczyć się do wskazania faktów, które Rada uznała za udowodnione, oraz przytoczenia przepisów prawa stanowiących podstawę prawną decyzji.

Art. 28. 1. Rada doręcza decyzję, o której mowa w art. 25 ust. 1, stronom niezwłocznie, nie później niż w terminie 24 godzin od jej wydania.

2. Usługodawca wykonuje decyzję Rady niezwłocznie, nie później niż w terminie 24 godzin od jej doręczenia.

3. Przedstawiciel w kraju w terminie 24 godzin od upływu terminu do wykonania decyzji, o którym mowa w ust. 2, informuje Radę o sposobie jej wykonania. W przypadku niewykonania przez usługodawcę decyzji Rada informuje o tym niezwłocznie Prezesa UKE.

Art. 29. Usługodawca nie może ponownie ograniczyć dostępu do treści, które były przedmiotem badania przed Radą.

Art. 30. 1. W zakresie nieuregulowanym niniejszą ustawą do postępowania przed Radą stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 256, 695, 1298 i 2320 oraz z 2021 r. poz. 54) z wyłączeniem art. 8 § 2, art. 10, art. 28, art. 31, art. 36, art. 38, art. 77 § 1, art. 79, art. 89–98, art. 114–122h oraz art. 217–220 tej ustawy.

2. Do decyzji Rady nie stosuje się art. 61 i art. 152 § 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2325, z 2020 r. poz. 2299 i 2320 oraz z 2021 r. poz. 54).

Art. 31. Doręczanie pism oraz decyzji i postanowień w toku postępowania przed Radą odbywa się wyłącznie przy użyciu elektronicznej platformy usług administracji publicznej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne.

Rozdział 6

Administracyjne kary pieniężne

Art. 32. 1. Karze pieniężnej podlega usługodawca, który nie wypełnia obowiązku:

- 1) sporządzenia sprawozdania, o którym mowa w art. 15 ust. 1;
- 2) ustanowienia przedstawiciela w kraju, o którym mowa w art. 16 ust. 1;
- 3) niezwłocznego poinformowania Prezesa UKE o ustanowieniu przedstawiciela w kraju lub jego zmianie oraz podania jego danych, o których mowa w art. 16 ust. 3;
- 4) niezwłocznego poinformowania Prezesa UKE o każdej zmianie danych, o których mowa w art. 16 ust. 4;
- 5) opublikowania w internetowym serwisie społecznościowym w sposób wyraźnie widoczny, bezpośrednio i stale dostępny pełnych danych, o których mowa w art. 16 ust. 5;
- 6) zapewnienia osobom prowadzącym wewnętrzne postępowanie kontrolne szkolenia, o którym mowa w art. 17 ust. 1;
- 7) ustanowienia w języku polskim skutecznego i zrozumiałego wewnętrznego postępowania kontrolnego w sprawach, o których mowa w art. 19 ust. 1;
- 8) zamieszczenia w internetowym serwisie społecznościowym w języku polskim dostępnego dla wszystkich użytkowników regulaminu internetowego serwisu społecznościowego, który zawiera również wewnętrzne postępowanie kontrolne, o którym mowa w art. 19 ust. 2;
- 9) zapewnienia wyraźnie widocznego, bezpośrednio i stale dostępnego sposobu przesyłania reklamacji w wewnętrznym postępowaniu kontrolnym, o którym mowa w art. 19 ust. 3;
- 10) wykonania decyzji Rady nakazującej przywrócić ograniczony dostęp do treści lub ograniczony dostęp do profilu użytkownika, o której mowa w art. 25 ust. 1;
- 11) wykonania postanowienia prokuratora nakazującego uniemożliwienie dostępu do treści o charakterze przestępnym, o których mowa w art. 37 ust. 2.

2. Usługodawca podlega karze pieniężnej za niewypełnienie przez przedstawiciela w kraju obowiązku:

- 1) rozpatrzenia reklamacji użytkownika złożonej w wewnętrznym postępowaniu kontrolnym w sposób, o którym mowa w art. 20;
- 2) udzielania odpowiedzi i wszelkich informacji instytucjom i organom w związku z prowadzonymi postępowaniami;

3) uczestniczenia w organizowanych przez Prezesa UKE szkoleniach w przedmiocie aktualnego stanu prawnego dotyczącego reklamacji rozpatrywanych w wewnętrznym postępowaniu kontrolnym.

3. Za naruszanie przez usługodawcę każdego z obowiązków wskazanych w ust. 1 i 2 Rada nakłada, w drodze decyzji, karę pieniężną w wysokości od 50 000 złotych do 50 000 000 złotych, z uwzględnieniem ust. 3.

4. Wymierzając karę pieniężną, Rada bierze pod uwagę:

- 1) wpływ zaniechania usługodawcy na rozmiar powstałej dezinformacji;
- 2) stopień naruszenia interesu publicznego;
- 3) częstotliwość niedopełniania w przeszłości obowiązku albo naruszania zakazu tego samego rodzaju co niedopełnienie obowiązku albo naruszenie zakazu, w następstwie którego ma być nałożona kara;
- 4) uprzednie ukaranie za takie samo zachowanie;
- 5) działania podjęte przez stronę dobrowolnie w celu uniknięcia skutków naruszenia prawa.

Art. 33. 1. Karze pieniężnej podlega przedstawiciel w kraju, który nie wypełnia obowiązku:

- 1) rozpatrzenia reklamacji użytkownika złożonej w wewnętrznym postępowaniu kontrolnym w sposób, o którym mowa w art. 20;
- 2) udzielania odpowiedzi i wszelkich informacji instytucjom i organom w związku z prowadzonymi postępowaniami;
- 3) uczestniczenia w organizowanych przez Prezesa UKE szkoleniach w przedmiocie aktualnego stanu prawnego dotyczącego reklamacji rozpatrywanych w wewnętrznym postępowaniu kontrolnym.

2. Za naruszanie przez przedstawiciela w kraju każdego z obowiązków wskazanych w ust. 1 Rada nakłada, w drodze decyzji, karę pieniężną w wysokości od 50 000 złotych do 50 000 000 złotych, z uwzględnieniem ust. 3.

3. Wymierzając karę pieniężną, Rada bierze pod uwagę:

- 1) wpływ zaniechania przedstawiciela w kraju na rozmiar powstałej dezinformacji;
- 2) stopień naruszenia interesu publicznego;
- 3) częstotliwość niedopełniania w przeszłości obowiązku albo naruszania zakazu tego samego rodzaju co niedopełnienie obowiązku albo naruszenie zakazu, w następstwie którego ma być nałożona kara;
- 4) uprzednie ukaranie za takie samo zachowanie;

5) działania podjęte przez stronę dobrowolnie w celu uniknięcia skutków naruszenia prawa.

Art. 34. Od decyzji Rady, wydanej na podstawie art. 32 i 33, strona niezadowolona z rozstrzygnięcia może zwrócić się do Rady z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy.

Art. 35. 1. Do postępowania przed Radą w przedmiocie administracyjnych kar pieniężnych stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego z wyłączeniem art. 96a–96n, art. 114–122h oraz art. 189d–189f tej ustawy.

2. Do decyzji Rady, wydanej na podstawie art. 32 i 33, nie stosuje się art. 52 § 3 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2325, z 2020 r. poz. 2299 i 2320 oraz z 2021 r. poz. 54).

Rozdział 7

Publikacja treści o charakterze przestępnym

Art. 36. 1. W przypadku stwierdzenia wystąpienia treści o charakterze przestępnym, prokurator może zwrócić się do usługodawcy lub przedstawiciela w kraju o nadesłanie potrzebnych informacji, w szczególności dotyczących danych określających użytkownika oraz publikacji zamieszczonych w internetowym serwisie społecznościowym.

2. W przypadku stwierdzenia, że treści o charakterze przestępnym zawierają publikację z treściami pornograficznymi z udziałem małoletniego lub treściami, które pochwalają lub nawołują do popełnienia czynów o charakterze terrorystycznym albo że dalszy dostęp do tej publikacji stwarza niebezpieczeństwo wyrządzenia znacznej szkody lub spowodowania trudnych do odwrócenia skutków, prokurator wydaje niezwłocznie postanowienie, w którym nakazuje usługodawcy uniemożliwienie dostępu do tych treści.

3. Postanowienie, o którym mowa w ust. 2, podlega natychmiastowemu wykonaniu. Odpis postanowienia doręcza się na adres elektroniczny przedstawiciela w kraju.

4. Na postanowienie, o którym mowa w ust. 2, przysługuje zażalenie do sądu rejonowego właściwego miejscowo dla prokuratora, który wydał zaskarżone postanowienie. Postępowanie w przedmiocie rozpoznania zażalenia toczy się według przepisów ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz.U. z 2020 r. poz. 30, 413, 568, 1086, 1458 i 2320).

5. Prokurator niezwłocznie informuje Prezesa UKE o niewykonaniu postanowienia, o którym mowa w ust. 2.

Rozdział 8

Zmiany w przepisach obowiązujących, przepisy przejściowe i końcowe

Art. 37. W ustawie z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2020 r. poz. 1740 i 2320) w art. 24 po § 1 dodaje się § 11–13 w brzmieniu:

„§ 11. Forma oświadczenia, o którym mowa w § 1, a zwłaszcza sposób złożenia oświadczenia powinny uwzględniać i być współmierne do okoliczności związanych z naruszeniem dobra osobistego, w tym sposobu i miejsca działania osoby, która dopuściła się tego naruszenia.

§ 12. Nie jest dopuszczalne nałożenie obowiązku złożenia oświadczenia w formie, której spełnienie przez osobę, dopuszczającą się naruszenia dobra osobistego, pociągnęłoby za sobą koszty przenoszące wysokość zadośćuczynienia pieniężnego lub sumy pieniężnej, zasądzonych lub możliwych do zasądzenia na podstawie § 1.

§ 13. Nie jest dopuszczalne nałożenie obowiązku złożenia oświadczenia w formie, której spełnienie przez osobę, która dopuściła się naruszenia dobra osobistego, nie jest możliwe bez uszczerbku dla jej niezbędnego utrzymania.”.

Art. 38. W ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 1575, 1578 i 2320 oraz z 2021 r. poz. 11) w części pierwszej w księdze pierwszej w tytule VII w dziale VIII po rozdziale 1 dodaje się rozdział 2 w brzmieniu:

„Rozdział 2

Postępowanie o ochronę dóbr osobistych przeciwko osobom o nieustalonej tożsamości

Art. 505⁴⁰. § 1. Przepisy niniejszego rozdziału stosuje się w sprawach o ochronę dóbr osobistych, jeżeli do ich naruszenia doszło za pośrednictwem usługodawcy w rozumieniu ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną (Dz. U. z 2020 r. poz. 344), a powód nie zna imienia i nazwiska albo nazwy lub adresu miejsca zamieszkania albo siedziby pozwanego, który naruszył jego dobra osobiste.

§ 2. Sprawy, o których mowa w § 1, rozpoznaje sąd okręgowy właściwy dla miejsca zamieszkania lub siedziby powoda na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

§ 3. W sprawach, o których mowa w § 1, w pozwie zamiast imienia i nazwiska albo nazwy lub adresu miejsca zamieszkania albo siedziby pozwanego powód podaje informacje pozwalające ustalić osobę, która dopuściła się naruszenia, w szczególności nazwę profilu lub login użytkownika.

Art. 505⁴¹. § 1. Pozew, o którym mowa w art. 505⁴⁰ § 3, powinien zawierać:

- 1) wniosek o zabezpieczenie powództwa poprzez zobowiązanie usługodawcy, o którym mowa w art. 505⁴⁰ § 1, do wskazania danych pozwanego określonych w art. 18 ust. 1–5 ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną w oparciu o podane przez powoda informacje;
- 2) oznaczenie usługodawcy, o którym mowa w art. 505⁴⁰ § 1;
- 3) wskazanie publikacji, w szczególności komunikatów pisemnych, zdjęć, nagrań audio oraz wideo, naruszających dobra osobiste powoda, z podaniem adresu URL zasobu danych internetowych, na którym zostały opublikowane, daty i godziny publikacji oraz nazwy profilu lub loginu użytkownika, o ile będzie to możliwe;
- 4) oświadczenie powoda, że podjął próbę powiadomienia pozwanego o zamiarze wytoczenia przeciwko niemu powództwa albo oświadczenie, że powiadomienie takie nie było możliwe, wraz z podaniem przyczyny.

§ 2. Do pozwu należy dołączyć czytelne odwzorowanie publikacji, o której mowa w § 1 pkt 3, sporządzone w formie zapisu elektronicznego oraz w formie wydruku przedstawiającego skopiowany obraz ekranu z widocznym adresem URL oraz datą i godziną publikacji.

§ 3. Pozew, o którym mowa w § 1, może zawierać wnioski o zabezpieczenie powództwa poprzez:

- 1) uniemożliwienie dostępu do publikacji, lub
- 2) oznaczenie informujące o spornym charakterze publikacji.

Art. 505⁴². § 1. Sąd oddala powództwo, jeżeli:

- 1) roszczenie jest oczywiście bezzasadne;
- 2) pozew narusza zasady współżycia społecznego lub zmierza do obejścia prawa, w szczególności przepisów ustawy z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1781).

§ 2. Sąd oddala powództwo na posiedzeniu niejawnym.

§ 3. Uzasadnienie wyroku sporządza się na piśmie z urzędu. Powinno ono zawierać jedynie wyjaśnienie, dlaczego powództwo zostało uznane za oczywiście bezzasadne lub narusza zasady współżycia społecznego lub zmierza do obejścia prawa, w szczególności przepisów ustawy z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych. Wyrok z uzasadnieniem sąd z urzędu doręcza tylko powodowi z pouczeniem o sposobie i terminie wniesienia środka zaskarżenia.

Art. 505⁴³ § 1. Sąd występuje do usługodawcy o nadesłanie danych, o których mowa w art. 505⁴¹ § 1 pkt 1.

§ 2. Sąd umarza postępowanie, jeżeli usługodawca nie nadesłał danych, o których mowa w art. 505⁴¹ § 1 pkt 1, w terminie 3 miesięcy od doręczenia wystąpienia sądu o nadesłanie danych. Postanowienie doręcza się tylko powodowi. Do postanowienia dołącza się pouczenie o możliwości wytoczenia powództwa na zasadach ogólnych.

§ 3. Na postanowienie to służy powodowi zażalenie.

§ 4. Zażalenie rozpoznaje sąd, który wydał zaskarżone postanowienie, w składzie trzech sędziów.

§ 5. Jeżeli usługodawca bez usprawiedliwionych powodów nie nadesłał danych, o których mowa w art. 505⁴¹ § 1 pkt 1, sąd skazuje go na grzywnę według przepisów o karach za niestawiennictwo świadka. Gdy usługodawca jest osobą prawną lub jednostką organizacyjną, grzywnie podlega kierownik lub pracownik odpowiedzialny za wykonanie obowiązku udostępnienia danych.

Art. 505⁴⁴. Sąd rozpoznaje sprawę według przepisów ogólnych po nadesłaniu przez usługodawcę danych, których mowa w art. 505⁴¹ § 1 pkt 1.”.

Art. 39. W ustawie z dnia 31 lipca 1981 r. o wynagrodzeniu osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe (Dz. U. z 2020 r. poz. 1637) w art. 2 w pkt 4 po wyrazach „członka Państwowej Komisji do spraw wyjaśniania przypadków czynności skierowanych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności wobec małoletniego poniżej lat 15,” dodaje się wyrazy „członka Rady Wolności Słowa,”.

Art. 40. W ustawie z dnia 26 stycznia 1984 r. – Prawo prasowe (Dz. U. z 2018 r. poz. 1914) po art. 35 dodaje się art. 35a w brzmieniu:

„Art. 35a. 1. Redaktor naczelny jest obowiązany opublikować nieodpłatnie, w sposób określony orzeczeniem sądu, oświadczenie osoby, która w materiale prasowym dopuściła się naruszenia cudzego dobra osobistego.

2. Jeżeli w orzeczeniu, o którym mowa w § 1, nie wskazano inaczej, oświadczenie należy opublikować w terminie miesiąca od dnia przekazania oświadczenia do publikacji, bez dokonywania zmian, zamieszczania uwag i zaprzeczeń.”.

Art. 41. W ustawie z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną (Dz. U. z 2020 r. poz. 344) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 18 ust 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Usługodawca może przetwarzać następujące dane charakteryzujące sposób korzystania przez usługobiorcę z usługi świadczonej drogą elektroniczną (dane eksploatacyjne):

- 1) oznaczenia jednoznacznie identyfikujące zakończenie sieci telekomunikacyjnej lub system teleinformatyczny, z którego korzystał usługobiorca; w tym: adres IP wraz z portem źródłowym;
- 2) datę, godzinę, minutę i sekundę każdorazowego rozpoczęcia połączenia, w formacie (dd.mm.rr hh:mm:ss), zgodnie z czasem urzędowym w rozumieniu ustawy z dnia 10 grudnia 2003 r. o czasie urzędowym na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2004 r. poz. 144), węzeł wyjścia tzw. „exit node” lub inne w zależności od zastosowanych technologii;
- 3) informacje o rozpoczęciu, zakończeniu oraz zakresie każdorazowego korzystania z usługi świadczonej drogą elektroniczną;
- 4) informacje o skorzystaniu przez usługobiorcę z usług świadczonych drogą elektroniczną.”;

2) po art. 18 dodaje się art. 18a w brzmieniu:

„art. 18a. Usługodawca jest obowiązany na własny koszt przechowywać dane, o których mowa w art. 18 ust. 1–5, generowane lub przetwarzane w trakcie prowadzonej przez niego działalności na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, przez okres 12 miesięcy, licząc od dnia połączenia.”.

Art. 42. W ustawie z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne (Dz. U. z 2019 r. poz. 2460 oraz z 2020 r. poz. 374, 695 i 875) w art. 192 w ust. 1 w pkt 2 w lit. b po tiret 4 dodaje się tiret 5 w brzmieniu:

„– z dnia (...) o ochronie wolności słowa w internetowych serwisach społecznościowych (Dz. U. z ...);”.

Art. 43. W ustawie z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 755, 807, 956 i 2186) wprowadza się następujące zmiany:

1) po art. 13e dodaje się art. 13f w brzmieniu:

„Art. 13f. W sprawach dochodzonych w postępowaniu o ochronę dóbr osobistych przeciwko osobom o nieustalonej tożsamości, o którym mowa w części pierwszej w księdze pierwszej w tytule VII w dziale VIII, rozdziale 2 Kodeksu postępowania cywilnego pobiera się opłatę stałą w kwocie 1000 złotych.”;

2) w art. 79 w ust. 1 w pkt 1 po lit. h dodaje się lit. i w brzmieniu:

„i) pozwu w przypadku umorzenia postępowania na podstawie art. 505⁴³ § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego;”.

Art. 44. W ustawie z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1319) w art. 111:

1) po § 1 dodaje się §1a w brzmieniu:

„§ 1a. Kandydat lub pełnomocnik wyborczy zainteresowanego komitetu wyborczego ma prawo wnieść do sądu okręgowego wnioski o wydanie orzeczenia zakazania usługodawcy w rozumieniu ustawy z ... r. o ochronie wolności słowa w internetowych serwisach społecznościowych (Dz. U. z ... poz. ...) rozpowszechniania treści o charakterze bezprawnym w rozumieniu tej ustawy, wytworzonych w celu rozmyślnego naruszenia uczciwości wyborów.”;

2) w § 2 po wyrazach „o którym mowa w § 1” dodaje się wyrazy „i § 1a” oraz po wyrazach „o której mowa w § 1” dodaje się wyrazy „i § 1a”;

3) po § 2 dodaje się § 2a w brzmieniu:

„§ 2a. Uczestnikiem postępowania z wniosku, o którym mowa w § 1a jest z mocy prawa wnioskodawca oraz usługodawca.”.

Art. 45. Tworzy się Radę Wolności Słowa.

Art. 46. W terminie 3 miesięcy od wejścia w życie ustawy usługodawcy składają sprawozdanie za poprzedni rok, zawierające informacje o dotychczasowych sposobach przeciwdziałania dezinformacji oraz rozpowszechniania treści bezprawnych.

Art. 47. Ustawa wchodzi w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia.